

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

В И С Н О В О К

на проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану (реєстр. № 9518)

За дорученням Голови Верховної Ради України Р.Стефанчука Комітет Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування на своєму засіданні 18 квітня 2024 року (протокол № 140) повторно в порядку, встановленому частиною п'ятою статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», розглянув проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану (реєстр. № 9518 від 24.07.2023), поданий народним депутатом України В.Безгіним та іншими народними депутатами України.

Згідно з пояснювальною запискою до законопроекту він має на меті удосконалення правових умов функціонування інституту старости в умовах повномасштабної збройної агресії проти України, дії правового режиму воєнного стану, а також вирішення законодавчих недоліків, які існують в чинному законодавстві України про місцеве самоврядування.

Для реалізації зазначеної мети законопроектом пропонується внести зміни до окремих положень статей 42 та 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», якими, зокрема, закріпити принцип повсюдності старостинських округів у межах територіальних громад (окрім адміністративного центру територіальної громади); забезпечити безперервність діяльності старости до затвердження новообраною місцевою радою нового старости; передбачити можливість одноосібного призначення старости сільським, селищним, міським головою у випадку бездіяльності відповідної місцевої ради або дострокового припинення нею повноважень; встановити додатковий критерій для утворення старостинських округів, а саме показник густоти населення у територіальних громадах, який повинен враховуватись при

визначенні нижньої межі кількості жителів старостинського округу; закріпити право старости на гарантований виступ на засіданнях органів самоорганізації населення, діяльність яких здійснюється в межах відповідного старостинського округу.

Крім того, зазначеним законопроектом пропонується визначити особливості функціонування інституту старост у період дії правового режиму воєнного стану, зокрема врегулювати питання призначення тимчасово виконуючого обов'язки старости у разі тимчасової відсутності старости у зв'язку з мобілізацією; запровадити можливість звітування старост та проведення громадських обговорень кандидатур старост у режимі відеоконференції; наділити начальників військових адміністрацій населених пунктів повноваженнями одноосібно приймати рішення про утворення старостинських округів та призначення (звільнення) старост без проведення громадських обговорень.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, проаналізувавши законопроект, висловлює окремі зауваження до його змісту.

В ході обговорення законопроекту з реєстр. № 9518 було взято до уваги, що розробці концепції законопроекту передувало проведення Комітетом низки регіональних обговорень щодо вивчення практики застосування законодавства з питань функціонування інституту старост. Регіональні обговорення відбулись за участі широкого кола представників органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх провідних асоціацій, експертного та громадського середовища, які висловили своє бачення проблем нормативно-правового регулювання питань утворення старостинських округів та затвердження старост, а також шляхів їх вирішення. За інформацією суб'єктів права законодавчої ініціативи, при підготовці законопроекту були враховані актуальні запити представників територіальних громад на удосконалення законодавства в сфері інституту старост в Україні, озвучені під час зазначених обговорень.

Разом з тим за час, який минув від моменту внесення даного проекту Закону та його розгляду на засіданні Комітету 18 серпня 2023 року, було накопичено досвід практичного застосування окремих положень чинного законодавства, пов'язаних із предметом регулювання законопроекту з реєстр. № 9518, який вказує на необхідність коригування його тексту. Так, зокрема, вбачається за доцільне спростити процедуру проведення громадського обговорення кандидатури старости протягом дії воєнного стану, а також передбачити обов'язок місцевих рад щодо оприлюднення на власних офіційних веб-сайтах інформації про початок такого обговорення та його результатів.

Заслухавши інформацію підкомітету з питань адміністративно-територіального устрою та місцевого самоврядування, з'ясувавши позицію народних депутатів України - членів Комітету та всебічно обговоривши питання, Комітет ухвалив висновок рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 1 частини першої та частини другої статті 114 Регламенту Верховної Ради

України, частини п'ятої статті 44 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», за наслідками розгляду у першому читанні прийняти проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо вдосконалення правового регулювання інституту старост та його діяльності в умовах воєнного стану (реєстр. № 9518), поданий народним депутатом України В.Безгіним та іншими народними депутатами України, за основу та в цілому з урахуванням таких пропозицій Комітету:

1. Пункт 2 розділу I законопроекту викласти в такій редакції:

«2) частину першу статті 54¹ Закону викласти в такій редакції:

«1. Староста затверджується у відповідному старостинському окрузі сільською, селищною, міською радою на строк її повноважень за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу.

Після припинення повноважень сільських, селищних, міських рад, старости продовжують здійснювати свої повноваження до затвердження у порядку, визначеному цим Законом, нових старост.

Сільський, селищний, міський голова може призначити на посаду старосту одноосібно у разі:

1) невідпідтримки сільською, селищною, міською радою більше як трьох кандидатур старости поспіль, попередньо підтриманих на відповідних громадських обговореннях та поданих на затвердження за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови;

2) дострокового припинення повноважень відповідної сільської, селищної, міської ради;

3) якщо сесії сільської, селищної, міської ради не проводяться без поважних причин понад шість місяців.

Строк перебування на посаді такого старости не може перевищувати шість місяців, якщо його кандидатура не буде в подальшому затверджена рішенням сільської, селищної, міської ради, за попереднім погодженням на громадських обговореннях. У випадку дострокового припинення повноважень сільської, селищної, міської ради староста призначається на строк повноважень відповідного сільського, селищного, міського голови.

Кандидатура (кандидатури) старости вноситься на громадське обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) сільським, селищним, міським головою та вважається погодженою з жителями відповідного старостинського округу, якщо в результаті громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) отримала (отримали) підтримку у старостинському окрузі:

з кількістю жителів до 1500 - більше 20 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах;

з кількістю жителів від 1500 до 10 тисяч - більше 17 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 10 тисяч до 20 тисяч - більше 14 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 20 тисяч до 30 тисяч - більше 10 відсотків голосів;

з кількістю жителів більше 30 тисяч - більше 7 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах.

Не пізніше ніж за три дні до початку громадського обговорення кандидатури (кандидатур) старости на офіційному веб-сайті сільської, селищної, міської ради оприлюднюється оголошення про початок такого обговорення із зазначенням відомостей про кандидатуру (кандидатури) старости.

За результатами проведеного громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури (кандидатур) старости складається протокол, який має містити такі відомості: дата (період) і місце проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), кількість жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах, відомості про кандидатуру (кандидатур) старости, кількість учасників громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), які підтримали відповідну кандидатуру (кожного із кандидатів) із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен) та по батькові (за наявності), числа, місяця і року народження, серії та номери паспорта громадянина України (тимчасового посвідчення громадянина України - для осіб, недавно прийнятих до громадянства України), що засвідчується підписом таких учасників.

Результати громадського обговорення кандидатури (кандидатур) старости оприлюднюються на офіційному веб-сайті сільської, селищної, міської ради не пізніше ніж на третій день після встановлення результатів такого обговорення.

Кандидатура старости відповідного старостинського округу, не підтримана сільською, селищною, міською радою, не може бути повторно внесена для затвердження в цьому старостинському окрузі протягом поточного скликання відповідної сільської, селищної, міської ради.

Порядок проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури (кандидатур) старости затверджується сільською, селищною, міською радою».

2. Розділ II «Прикінцеві положення» законопроекту викласти в такій редакції:

«II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його

опублікування.

2. Установити, що у період дії правового режиму воєнного стану відкрита зустріч для заслуховування звіту старости перед жителями старостинського округу може бути проведена, за рішенням сільського, селищного, міського голови, в режимі відеоконференції з дотриманням вимог, передбачених частиною шостою статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

3. Установити, що у період дії правового режиму воєнного стану, у разі тимчасової відсутності старости у зв'язку з мобілізацією сільський, селищний, міський голова призначає тимчасово виконуючого обов'язки старости на час відсутності такого старости.

4. Установити, що у період дії правового режиму воєнного стану, громадські обговорення, передбачені частиною першою статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», за рішенням сільської, селищної, міської ради, з обов'язковим завчасним інформуванням начальника обласної військової адміністрації, можуть проводитись у режимі відеоконференції з одночасною трансляцією на офіційному веб-сайті відповідної сільської, селищної, міської ради.

Начальник або заступник начальника відповідної районної та/або обласної військової адміністрації має право бути присутнім під час громадського обговорення, що проводиться у режимі відеоконференції, а також має гарантоване право виступу на такому обговоренні.

5. Установити, що у період дії правового режиму воєнного стану та протягом шести місяців з дня його припинення або скасування, кандидатура (кандидатури) старости, внесена на громадське обговорення в порядку, передбаченому частиною першою статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», вважається погодженою (погодженими) з жителями відповідного старостинського округу, якщо в результаті громадського обговорення отримала (отримали) підтримку у старостинському окрузі не менше 15 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України та досягли повноліття.

6. Установити, що у період дії правового режиму воєнного стану, начальник військової адміністрації населеного пункту, у разі прийняття Верховною Радою України за поданням Президента України рішення, передбаченого частиною другою статті 10 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», може приймати рішення про утворення старостинських округів та призначення (звільнення) старост без проведення громадських обговорень, передбачених частиною першою статті 54¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

7. Кабінету Міністрів України:

1) протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для

реалізації цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

2) протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом забезпечити визначення переліку територіальних громад, показник густоти населення в яких є нижчим за показник середньої густоти населення в Україні».

У разі прийняття проекту Закону з реєстр. № 9518 за основу та в цілому, запропонувати Верховній Раді України доручити Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування при підготовці відповідного тексту Закону на підпис Голові Верховної Ради України здійснити спільно з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України його техніко-юридичне доопрацювання.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України Комітет визначив народного депутата України, голову підкомітету з питань адміністративно - територіального устрою та місцевого самоврядування В.Безгіна.

Голова Комітету

О.ШУЛЯК

